

עבד שהוא עברי ולא עבדו של עברי

כי תקנה עבד עברי

עבד שהוא עברי. או אינו עבדו של עברי, עבד כנעני שלקחתו מישראל כו' ת"ל כי ימכר לך אחיך העברי, לא אמרתי אלא באחיך (כא, ב. רש"י)

בדברי דוד (להט"ז) כתב: "קשה, כיון דסתם עבד עברי בכל מקום פירושו שהוא עברי, למה ומהיכא תיתי לעקם ולומר עבד כנעני". וכן הקשו עוד מפרשי רש"י ותרצו באופנים שונים (ראה גם גו"א ומשכיל לדוד כאן).

ויש לומר ההסבר לפי פשוטו:

ציווי זה נאמר לבנ"י מיד אחרי יציאת מצרים וקרי"ס, ש"אין לך אחד מישראל שלא נטל הרבה חמורים טעונים מכספם ומזהבם של מצרים" (רש"י בא ג, יג ד"ה פטר), וא"כ היו כל ישראל בעשירות מופלגה.

וא"כ לפי פשוטו תמוה שהציווי הראשון שנצטוו ישראל אחרי מ"ת הי' דין עבד עברי, שמדבר במי שמצד גודל עניותו מכר עצמו או מכרוהו ב"ד, מצב שאינו שייך כלל כשיש לו "הרבה חמורים טעונים" כסף וזהב!

ולכן הו"א דקאי על "עבדו של עברי", ודווקא אחרי שכתבה תורה "כי ימכר לך אחיך העברי" ידעינן דקאי על "עבד שהוא עברי".

(ע"פ לקו"ש חט"ז עמ' 251 ואילך)

